

„POKROK“ vychodí každý piatok.

Adressa pre všetky zásielky:

Jozef Teslík Uh. Skalica (Szakolca).

Oznamy (inzeráty) účtujú sa levne a platia sa vopred.

POKROK.

Predplatné poštou:

Na celý rok 2 kor. — Na pol roku 1 kor. — Jednotlivé čísla v expedícii a pri zásielkach najmenej 20 výtiskov stojí 2 hal.

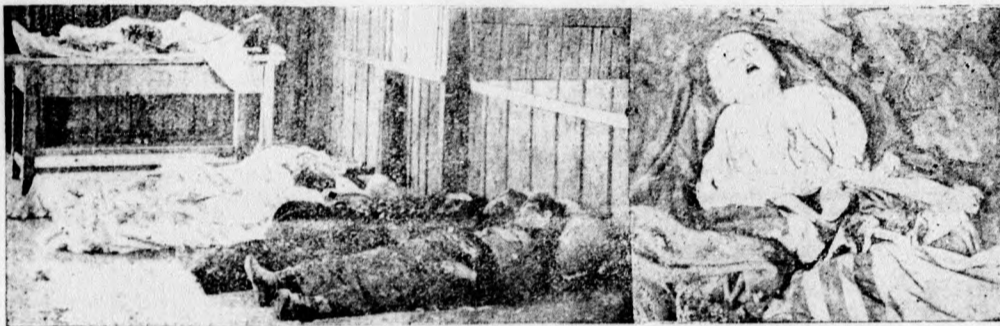
Predplatné do cudzozemska 5 kor. Bezmenné a nevyplatené dopisy sa neprijímajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

Vraždenie židov v Kyšineve.

Nepravý spôsob vystupovania proti židom.

Z Ruska prinášajú časopisy hrozné zprávy o povstaní obyvateľstva v meste Kyšineve. V obyvateľstve mesta už oddávna vrela rozhorčenosť proti židovstvu. Konečne vypukla v krvavé vraždenie židov. Človeka, ktorý má ľudské srdce, pôjme hrôza pri pohľade na tak strašný obraz, jaký je náš. V po-

predí vidíme v krve ležiacoho muža, ďalej ženu, v pozadí vyvrátenú detskú hlavu. Ten, kto zavraždil nevinné dieťa, bol veru bestia v ľudskej podobe. Na pravej strane vidíme to isté dieťa v sediacom položení. Človek sa len diví, jako sa môžu i také veci stať v dvadsiatom storočí. Antisemitismus sa má pre-

vádzať dneska nie vraždou, než modernými prostriedkami: uvedomovaním našej ľudskej dôstojnosti, rozumovým pokrokom a uskutočňovaním hesla: svoj k svojmu!

Obecný majetok.

U nás ešte vždy zlaté časy panujú, tak zvaná „Csákyho slama“ nevyhynula. Bol jedon veľmož menom Csáky, ktorý sa na tolko staral o svoje hospodárstvo, že z jeho slamy len ten nebral, ktorý nechcel. Slovom bola spoločnou.

Csákyho slamou môžeme pomenovať aj naše obecné majetky, ktoré jednotlivým obciam a mestám prislúchajú, a práve preto že mnoho pánov majú, nik sa one nestará. Safárenie s obecným majetkom je v celej krajine niže všetkej kritiky. Obecné zastupiteľstvá, reprezentácie a výbory nie sú nič iného, ako prázdne, mlýnky, ktoré rapkajú, ale o nič sa nestarajú, sú to samé dobrodružstvá, ktoré pri skleníčkach zabudnú na obecné záujmy a na tých chudobných ľudí, ktorých zastupujú. Nemajú ani pochopu o tom, že je ich povinnosťou je sa starať: aby mesta a obce zo svojho majetku ako, pole, lúky, lesy a hory, — ten najväčší zisk a ošoh mali, aby všetko ku prospechu obecnému užítokované bolo, aby mesto alebo obec v žiadnom páde stratu netrpely. Z väčša sa páni reprezentanti a výbory v povedomi svojho úradu len nadávajú, ale keď príde ku skutku, keď by mali za všeobecné dobro a obecný prospech skutkom vystúpiť, obecné záujmy zastávajú, alebo čo hnilého, to odstrániť, buď sa utiahnú, buď cez prsty prezierajú, ba čo viac, ešte schvalujú to, čo pred pár dňami hanobili, tupili, očierňovali.

Koľko takýchto slabúchov nachádza sa v našich obecných zastupiteľstvách! Sú to ľudia slabého rázu, sobeckí, nespoľahliví, ktorí len svoje záujmy majú pred očami, nedbajú, keď sa celý majetok stane Csákyho slamou, nech len oni ostanú čačani na všetky strany, a vlastní zisk do vačku strčiť môžu.

Ešte vždy je dosť blbcov na svete. K otázke obecného majetku sa vrátíme, teraz ale k ľuďom, ktorí majú zdravý rozum len to prívolať, heslom vašim budiz: dolu s blbcami, a s nespoľahlivými ľuďmi!

Noviny z blízka i z ďaleka.

(Dopisy).

— Z Prešporka. Predovšetkým upozorním všetkých rodičov, ktorí dievčence do Prešporka poslať chcú, a dievky, ktoré tu v meste slúžiť mieňa a statočné miesto, kde ich mravný život napádaný nebude, obdržať si žiadajú, aby sa neobracali na hocjakých kazárskych prostredníkov, ani známych svojich neznepokojovali, lež aby písali lebo osobne prišli do „Útulne služiek“ (Cseléd Otthon, — Dienstboten Heim, Landstrasse in Blumenthal), ktorá pod vedením mníšiek, sestier sv. kríža, také služby obstaráva a dievčenciek sa ujíma. Útulňa posluží im dočasne i bytom a stravou a milé sestry s nimi veľmi statočne a vládne zachádzajú, ba i v ručných prácach ich podučujú. Písať bo shovárať i slovenski sa môže.

Ďalej ale prosila by som Vás, p. redaktor, by ste nie len nás dievčence karhali a k mravnosti napomínali, lež i šuhajov, ako učnov i tovaryšov, ktorí do mest pracovať cestujú, bo veď i títo sú nie nevinní baránci, lež necudní dľažbošlapi, ktorí svoj ťažko zarobení grošičok po krémach, bo podobných brlochoch mrhajú, miesto že by sa statočne a lacno v kat. spolkoch zabavili a telesne lebo duševne aspoň v nedeľu okriali. Neškodilo by, keby mamičky svojich synov do sveta puštajúce vážne napomenuly a prísny sľub od nich prevzaly, že sa nikdy nestanú údami bezbožných, bo socialistických spolkov, lež všade do učnovského, ako my tu v Blumenthali máme, bo do katol. tovaryšského spolku, aký je tu u nás na dráhe Štefanie (Štefanie út) vstúpnu, by sebe i spoločnosti osožnými sa stali. Veru predovšetkým vy junosi sa napravte a duchovných otcov rady poslúchajte, bo to v živote nikdy neobanujete. Anička Kozruchových.

— Z Letničia. Mnohovážený Paue Redaktore! My sme tu malá obec. Susedia posmieľajú sa nám, že naša obec počíta 18 domov aj s vrbami. Preto však chceme i my dať o sebe znak života v našom milom „Pokroku“. Máme tu dva spolky: čítací spolok a potravný spolok spolu s Petrovani. (A to mné väčšie obce nemajú). V čítacom spolku mali naši mladenci 28. júna tanečnú zábavu, ktorá vypadla nad očakávanie veľmi dobre. Naši neprajníci, mladenci, ktorí niesú v spolku zašli

si k Icikovi, vyprosili si tam muziku a robili nám „trucc“. Hanba, že sa k nim pripojili i mladenci zo Štepanova, z Unína a z Petrovej-vsi, z kadiaľ boli sem na hody prišli. Hľa tak sa u nás uskutočňuje heslo: svoj k svojmu!

— Búr sv. Mikuláš. Zaiste očakáva ct. obecnosť „Pokrok“ u správu o prekonanej slavnosti primičnej vel. p. Michala Nemca konanej 28. júna. Už skoro ráno bolo vidieť nábožný ľud chvátat v celých húfoch, čo poviem, i v prôvodoch ku slavnosti zo susedných obcí. O pol desiatej šiel prôvod z kostola, pre primicianta do jeho bytu, kde on v kňazský ornát oblečený už na nás čakal, s počtím jeho príbuzenstvom. Dôst p. farár miestny, Pavel Príhoda, povedal niekoľko dôrazných slov ku novokňazovi, aby prijal prv požehnanie rodičovské, než im sám udelí v mene a mocou cirkve svoje novokňazské požehnanie, že by si tak získal zaru ku kňazskému účinkovaniu, odvolávajú sa na slová písma sv.: „Požehnanie otcovo stavia domy synov!... a matka kľatba búra jejich stodole“. Obrad tento a reč prenikavá až k slzám pohla všetch tu prítomných, na čo potom prôvod vzrastený mnohými družičkami, medzi hlaholom zvonov tiahnul do chrámu. Bol to slavnostný triumf primicianta, bola to aj oslava cirkve, že ľud predsa len vine sa ku svojim vodcom, ktorí mu podávajú nielen prostriedky milosti potrebné k dosiahnutiu najväčšieho šťastia — neba, — ale ktorí mu ukazujú spôsob šťastlivým byť už tu na zemi. Veď dnešné kňazstvo usiluje sa túto dôveru odplatiť prítulnosťou k ľudu, nešanujúc žiadnej práce, aby len ľud sebe sverený videlo byť blaženým.

Slavnostný kazateľ v osobe vel. p. Jána Škodu ličil vo svej kázni nenávisť moderne vzdelaného sveta voči kňazovi a čuduje sa, že i teraz hlási sa volakto za kňaza v takých kružných okolnostiach! Ale teší ho to, že náš dobrý mravný ľud vine sa ku kňazovi a vidí v ňom svojho najlepšieho priateľa.

Slavnosť omšovu nemalo povzdvyhnul krásny spev školákov v troch hlasoch pod vedením miestneho p. učiteľa Alexandra Holoviča, ktorý nešanoval žiadnej únavy, aby sa i týmto spôsobom p. primiciantovi zavďačil. Spev nevinných detí činil na všetky srdcia mocný dôjem. Pod omšou podával primiciant telo Pána svojim rodičom. Oni mu dali život časný a on im záloh budúceho spasenia.

Rodičia p primicianta, príslé kňazstvo, príbuzných a známych, potom uhostili skvele v ich príbytku a p. primiciant zavdal sa na vzájom speváčkom malým, že ich pozval všetkých ku svojmu pohostinnému stolu. Oni nás potom i pod obedom obveselovali svými spevami, ktoré sa boli v školskom roku nacvičili. Tak hľa sa odbavily u nás primicie 28. júna.

— **Zo Gbelov.** My sme mali na sviatok slovanských vierozvestov sv. Cyrilla a Methoda zriedkavú slavnosť. Náš spolurodák v. p. Michal Kocák, kňaz biskupstva baňsko-bistrického po prvý raz obetoval obeť Pána. Nebudem opisovať ducha pozdvihujúce slavnosti do podrobnosti, len pri peknej kázni sa trocha pozastavím. D. p. Ferdinand Juriga, tiež roduverný „Beuan“ nám to takrečeno na dlan očítal, jaký má byť pomer medzi ľudom a jeho kňazom. Reč plynula, jako voda v potoku: čisto a bystro a k občerstveniu všetkých, ktorí tam prítomní boli. Nikto nám to ešte nepovedal, že kňaz je sluha ľudu, že len ten kňaz plní povolanie svoje, ktorý svoj ľud miluje a svojmu ľudu žije a pracuje. Aj my vieme, že kňaz je sluha boží a sluhom božím byť nemôže nevysluhuje-li ľudu božské poklady dľa nariadenia božieho. Toto kladol kazateľ primiciantovi na srdce hneď prosebne, hneď búrlive až sa mu hlas nadšením v hromový hrnot menil. Za pánsku lásku ho veru neoduševňoval, ale to mu radil, aby si v svojom ľudomilstve aj toho ľudového kroju, spevu a obyčaja všimnul a vážil, bo v tých nám dobré mravy otcov vzia a snimi odhadzujeme dobrého ducha otcov našich.

Smutnú, ale skutočnú pravdu povedal p. rečník, keď sa takto vyslovil: „Jestli ta milý bratře po novinách, jako vlastizradcu a buriča sem-tam smíkaš a špíníš nebudú, sotva si vyplníš kňazské povolanie svoje. Pozri na Krista, to bol Bohčlovek a tieto a podobné útoky ani Jeho neminuly“. V druhej čiasťke reči vyložil nám p. rečník, že kňaz je otcom, priateľom ľudu, že všetkým všetko a preto zasluhuje tej najväčšej lásky a uprimnosti. P. rečník mluvil jako keby zlato krájal a my hlboko dojatí boli by sme počúvali až do večera. On však skoro skončil a p. primiciant pokračoval v sv. obete. Myšlienky a city novokňaza a prítomného zástupu slialy sa v jednu ohnivú žiadosť: Bože, daj, aby novokňaz bol sluhom božím a otcom ľudu.

Že sa p. rečník svojou rečou milej struny primiciantovej duše dotkel, o tom svedčí odpoludňajšia návšteva p. primicianta v kat. kruhu. Tu sišli sme sa my mladenci osláviť výročnú pamiatku založenia nášho mládeneckého kruhu. Pán dr. P. Blaho v teplej priateľskej reči predniesol nám pekny výsledok nášho jednoročného spoludržania sa. A my sme sa s podivom tešili tomu, čo sme pred rokom ani veriť nechceli, že sa totižto mládež slachetnou hrou, veselým, slušným spevom a poučným čítaním veselo zabavovat, môže bez toho, žeby pri tom trebárs i kvapku liehového nápoja vypila.

Na to vstal p. primiciant a láskavými slovami poďakoval mládeži za jej prítulnosť, povzbudzoval ju k svornosti a sľúbil, že na milý krúžok náš nikdy nezabudne. Keď on dokončil, mimovoľne vyhrkel z nás projev súcitu s týmto mladým kňazom a s nadšením zaspievali sme mu pieseň: „Kto za pravdu horí“. Predseda nášho kruhu, mládenec Košťanc Rozboril nato poďakoval za pozornosť, ktorou p. primiciant kat. kruh nasledoval, po dobroprani prišiel srdcohraci spev a zase spev a tak sme sa bavili spevom a slušným tancom až do 11. hodín.

Boly teda primicie opravdivou ľudovou slavnosťou, lebo „páni“ ostali doma. Škoda že ich tam nebolo, veď zo skusenosti vieme, že pri takej príležitosti vlivom dobrého vinka obmákej sa aj im srdce . . . Nuž ale stalo sa a my sme sa zabávali bez „pánov“ a jak znamenite!

Teraz už len daj Pán Boh p. novokňazovi zdravia, aby i tých našich chudobných spolubratrov tam na Horniakoch po tých cestách vodil, po ktorých my tu chodíme.

Mládenec.

— **Z Dobrej Vody.** Trebárs nás veľmi zarmucuje, že ľud náš opúšťa milú domovinu a uteká do Ameriky, môžeme o ňom i niečo radostného sdeliť. Naši vystahovalci nezabúdajú na svojich, než pilne posielajú peniaze a podporujú ich. Na povzbudenie nášho veleb. p. farára, Bélu Rudroffa spravili medzi sebou sbierku, a poslali nám na chrám boží 212 korún.

Aby sa druhí povzbudili, uvejnime ich mená: Štefan Gajdošik 4 k. Štefan Krajčirik 10 k. Ondrej Dubrava 10 k. Imrich Schön 10 k. Ondrej Jurkovič 10 k. Jakuc Šulek 10 k. Štefan Furko 5 k. Martin Lukačovic 5 k. Pavel Ažaltovič 5 k. Ján Lukačovic 5 k. František Bennčák 5 k. Jozef Gajdošik 5 k. Julianna Jurkovič 5 k. Štefan Ažaltovič 5 k. Rozina Schön 5 k. Maria Gajdošik 5 k. Ondrej Gajdošik 5 k. Viktor a Gizella Mikula — k. Ján Gajdošik 10 k. Anna Prosnák 5 k. Jozef Danim 10 k. Albina Spaček 10 k. Eva Kuhúcik 10 k. Michal Suttera 5 k. Štefan Holleš 5 k. Martin Ažaltovič 5 k. Jozef Miklaš 5 k. Ondrej Paulovič 5 k. Martin Ondrejka 5 k. Ludmila Suttera P k. Alžbeta Benedikovič 10 k. Boh nebeský vám to vynahradí, aby ste sa k nám šťastlivo navrátili.

Náš milovaný pán farár stará sa i o hmotné pozdvihnutie naše a preto mieni založiť mliekarský spolok. I nešajú s pánom rektorom žiadnych útrat a námah a chcú spolok z darma viesť, len aby sa ľudu pomohlo. Ale ľudia nechcú vidieť, že sa tu o jejich dobro jedná. Mali sme v škole shromáždenie, v ktorom lopašovský p. farár F. Šandorffy povzbudil nás za vec na toľko, že sme sa boli odhodnuli za spolok. Ale človek mieni, žena mení. Postavily sa proti tomu ženy a dokonca nie a nie! Pán farár pozval k porade i ženy osvé, ale ony nedržaly za potrebné ani na poradu prist. Rozum!

(Len netraťte chuť. Ani jeden spolok sa nezaložil bez takéto ťažkosti. Mnoho si o tom vyprávajte. Až sa to ženám rozleží v hlave, potom privolia aj ony. Red.)

— **Z obojich Búrov.** Darmo* je. Dôst. pán dekan skalický je praktický človek. On vždy chce mať lapené dve muchy na jeden úder. Tak to mienil aj u nás. Povolany súc za kazateľa vel. p. Floriánovi Tomanek ku jeho slavnostnej omši prvej, miesto toho, aby po namáhavých kázni si oddechnul a zabavil sa pri pohostinnom stole p. primicianta — nie, on chcel aj hmotne podať Búranom chleba, po nešpori skromne sojdenému obecnstvu vo školskej dvorane na požiadanie mnohých držal o spolokoch potravných takú zápalnú reč, že porád zahájil valné shromáždenie a najdú všetky písemnosti už vopred prichystané, sriadilo sa direktorium a dozorný výbor; prijali sa stanovy šaštinského potravného spolku s nepatrnými premenami a tým činom záležitosť spolkovú najmenej o pol roka posotil do predu.

Poukázal nám na ten ohromný chosen pochádzajúci zo spoločovania sa obecnstva, mravný a hmotný. Naučí sa pomáhať každý od seba biednejšiemu a láska k bližnému vyvine sa v živote praktickom, zobudí sa duch kupecký i u mládeže; ale najmä hmotný dobrobyt nasleduje z potravného spolku, keď láskou kresťanskou budú horeť jeho členovia a prispievajú zdarma už formankami, už inou pomocou ku všeobecnému dobru. Spolok im potom odkúpi plodiny, v bežnej cene, ktoré z nového dosiaľ museli pustiť za facku, lebo buben sa už ozýval na porciu. Spolok objedná všetky potreby ľudu a tak za levnú cenu sa dosadí to, čo bolo nielen útratné, ale pri tom, keď kupoval mačku v mechu, bolo to i zlé, alebo aspoň nemusí sa unovať ďaleko do Šaština a inde, keď to dostane doma. Odporúčal nám neponáhlať sa so zakladaním iných spolkov, ale až tento zmohutneje, až sa správa do toho vziže, až ľudia zabudnú na rôzne ľudské námietky a chyby: potom spolok jedon za druhým nech sa zakladá, aby každý bol na pevnom základe.

Teraz keď ste už vašou dôverou počtíli mužov k tomu schopných, hľadte každý usporiedený groš skladať nie do truhle ku splneniu, ale pokladníkovi spolkovému na úrokovanie. Kapitál musí byť v našich obciach väčší, než v iných, veď sme dve ľudnaté obce, teda primerano aspoň raz toľký, a podpísané dosiaľ účastiny sú ešte nie dostatočné k tomu, aby sme mohli svoje sny uskutočňovať.

Do správy zvolení boli nasl. pp.: Ignác Šebesta, bývalý rychtár, čo predseda, miestny kaplán, podpredseda, učiteľ Holovič, zápisník, Andrej Polak, pokladník, Laeka Cvečka.

Do dozorného výboru nasl. pp.: P. Príhoda farár, Jozef Totka rychtár, Jozef Šoják (z Petra), Jozef Hurban (z Petra), Ján Vajda (z Petra), Mikuláš Nesnadný (z Petra), Jozef Bižek (z Petra), Matej Totka starší, Matej Totka mladší, Anton Čák, Šimon Petrik, Martin Sinek.

Firmu bude značiť direktorium. K ľudu ďalej prehovoril jedon z obecnstva Matuš Hasák, ako on prišiel k povedomiu a dostal ducha kupeckého a kto mu bol v tom

na pomoci. Ku koncu p. kaplán Jozef Makás zo Šaština, povzbudzoval ľud k ďalšej oduševnenosti za spolok, aby neklesli v skládání podpísaných účastin a chcejúce dodať chuti ku spolčovaniu, nabídnul sa i podporou „Ľudovej banky“ šaštinskej, že jak spolok tak i jednotlivci, ač nie sú údami tohože spolku, môžu na lacný úver dostať požičku, jestli si zvolia vláštny výbor, ktorý by ich požiadavky hlásivších sa o požičku odobril, že stojí si majetkom a ručiteľmi za obnos, o ktorý u Banky sa uchádzajú. I hneď taký výbor sa aj utvoril.

Úverkovej banky výboru členovia sa zvolili šiesti: 1. Jan Trupp, 2. Andráš Petrovič, 3. Ignác Buttaš bilik podrychtár z Petra, 4. Jan Obuch rychtár, z Petra, 5. Pavel Cvečka, 6. Anton Trupp.

— **Malacka.** Dozvedáme sa, že v Malackách bude voľba okresného lekára, jako nám sdelujú, vraj chcú nám na krky zavesiť. Správne rečeno chcú, aby sme niekomu k vôli volili jakéhosi pána Vidakovicsa až zo Sedmohradska, čujeme, že ten pán doktor je učeny pán, hovorí viacej reči, rumunsky, srbsky, maďarsky, nemecky — ale slovensky, že ani kuk. Hlasi sa aj viacej kandidátov z vyvoleného národa, nevieme kto bude kandidovaný. Naša skromná rada je tá, volme si nášskeho, kresťanského človeka, ktorý musí nám rozumieť, aby nám miesto liekov nepredpisoval otravu, keby nás nerozumel. Hlavný záujem musíme hľadať v tom, aby náš ľud mal svojich jeho bôlom a žiadosťam rozumiacich pánov. Potom či je niektorý pán s druhým pánom v rodine, či v švagrovstve, je nás toľko jako po lanskom snahu.

— **Ždjar (spišská st.).** P. R. Prosim vás ráčte uverejniť tieto moje riadky, aby znalo ctené čitateľstvo, že i my tu jestvujeme a po kresťanský žit sa usilujeme Bolo to i u nás tak, že chlavi i ženy i deti do židovských sklepov nosili krvopotné mozole za pálené a všelijaké najdené handre draho platili. Tak sa pomaly platilo pálené životami a úžera majetkom. Šlo to z roka na rok horšie. Ale Boh vzbudil v našom p. farárovi záhravú myšlienku: za 13 rokov vydržiavať 3-krát sv. missie a to pomohlo.

Najsámprv sa usiloval vytrhnúť nás z moci diabolskej t. j. z krčmy, z ktorej pochodili bitky, processy smilstva a nesvornosti v manželstve atď. Pred 2 rokami odriekli sa mnohí doživotne pitia pálenky. Boly medzi nimi mnohé ženy ba ešte i malé deti. Ďakujeme p. farárovi, že sa naša dôstojnosť ľudská zase k nám navrátila. Roku 1900 sme si založili i potravný spolok. Mnohí však ostali ešte pri izraelitoch a nepomyslia — nevďačníci — na to, že teraz už i ti spúšťajú 1, 2, 3 gr. na kile čo náš spolok stojí.

Tak sme mali 14. júni t. r. tretie valné shromáždenie. S radostou sme prijali slová p. farára, ktorý nás uisťoval, že si spolok dobre stojí. Mohlo by mu však ešte lepšej ísť a hanba tým, ktorí svoje opúšťajú a cudzieho sa držia. Potom predostrelý nám počty. V továri máme 1200 kor., ľudia dlhujú za tovar 1012 kor., základina domu a rezervný fond 1400 kor., čistý zisk, ktorý sme rozdelili 298 kor.

Nasledovala voľba predsedu. (Dôst. p. Pavel Háber) zápisníka. (Tomáš Pitonjak) a pokladníka. (Andrej Vavrčak), tak tiež i päťčlenového dozorného výboru. Len svoj k svojmu a držme sa!

Z Jakubova, pri Malackách. Pane rektor! 15 má byť voľba okresného lekára, v Malackách, ale že ten pán doktor nevie ani slova po slovensky, nuž veru nevieme jako sa budeme s nim rozprávať. (Odpusťte, pre nedostatok miesta nemôžeme ostatok uverejniť, odporúčame Vám, aby ste si volili človeka počtívého a reči vašej materinskej znalého. Toľko keď ho platíte, máte právo žiadať. Red.)

— **Mor. Sv. Jány.** V nedeľu dňa 5. júli boli sme svedkovia krásnej udalosti. Odbavoval totiž svoje prvotiny (premicie) novovysvätený kňaz z arcib. ostrihomského vel. p. Ján Folba, syn známeho Jozefa Folbu.

Ako obyčajne, množstvo kňazov vo sviatočnom mešnom rúchu šlo pre primicianta do jeho, venciami okrášleného rodičovského domu. Potom nasledovala jeho prvá sv. omša. Po evanjeliume vystúpil na kazateľnu vel. p. F. R. Jehlička kaplán modranský známy náš rodofub. Celé obecnstvo, ktoré i ten najmenší kútik nášho veľkého chrámu preplnilo, s napnutosťou ducha počúvalo jeho výborné slová. Najdijmavejšia bola jeho často opakovaná myšlienka:

„Bratře v Kristu! pracuj za ľud, obetuj sa za ľud ktorý je opustený, ktorý nemá žiadnej podpory a musí cez more svoj každodenný chlieb ist vyhľadávať“ . . .

Najbližší, čo pri mne stáli nemohli sa v chráme Božom udržať a slzavými očami žúskali: „Bože! to sú slová! to je reč! takých kňazov mať! . . . Manuduktor bol vel. p. M. Dobša dekan svätajanský. Z pomedzi množstva kňazov spomenem len jeho svätajanských súdruhov: vel. p. Ján Kubina, Henrik Hajdin, a páter B. M. Zaic. Po požehnaní vyprovodili ho zase do rodičovského domu, kde rodina a množstvo hosťov boli počastované. Tak tiež i vo farskom prístavku kňazi a páni. Naša výborná speváčka mládež prekvapila primicianta večer spevami kde zase veľkej pochvale získali a pozdravení boli i od hore spomenutého kazateľa na vytrvalosť a poslušnosť oproti ich pánu učiteľovi.
Sv. Jánan.

— **Mor. Sv. Ján.** Naši herci skrze p. Starka prekazenu hru „Strydža zpod Hája znovu predstavia dňa 12. a 19. júla vždy o 4. hodine odpoľudňa vo dvore „Gazd. potr. spolku.“ V páde nepriaznivého počasia odloží sa predstavenie vždy na nasledujúcu nedeľu. Dvaja herci, predstavujúci „Kalinu“ a „Zuzku“ nám vypovedali, ako očúvame príčinou je, že neboli medzi tými 12-ti, ktorý sa súčasťnili na skalickej slávnosti. Toto ich nectí, s tým len jediným nenávisť a podlé zmišľanie ukázali. Mine sa bez nich, je dost chlapcov a dievčat, ktorí sa budú rádi učiť. Spomenutí dvaja sú Štefan a Beta Benkovič. Jejich úlohy prevzali: Peter Maxián a Helena Zuppa. Kalinu predstaví dočasne náš p. učiteľ.
Sv. Jánan.

Hospodárstvo, priemysel, kupectvo.

Zelené a čierne vši na listoch a výhonkoch ovocných stromov Aphididae.

Chudiatka stromčoky majú veľa škodlivcov. Tuná iba na jedného z nich chcem upozorniť ct. ovocinárov: na zelené vši, ktoré obsadia mladé výhonky a listoky. Rozmnožia sa ony v ten počet, že halúzku ani nevidieť. Dosiť sme tento hrd vidali iba na výhonkoch ruží, a kde tu i na jabloniach, ale tento rok menovite v predošlé suchšie počasie obsadili výhonky jabloniek natoľko, že už temer zúfame nad stavom stepkov našich. Nepriateľ tento predide v prírodovede pod menom druhovým: *Aphididae*. a dľa toho, aký strom obsadne dostane prímene na vsi jablonoé = *Aphis mali*; na voš hruškovú = *Aphis piri*, na voš trnkovú = *Aphis pruni* a na čerešňovú, ktoré sú barvy čiernej = *Aphis cerasi*, broskňovú = *Aphis persica* atď. V našej stepnici vo veľkom počte dosiaľ v predošlé roky sme zbadali iba na čerešniach vsi čierne, a preto prestali sme budovať čerešne. Zelené opeť iba na broskvách a ponevác tieto i hubami ničené bývajú nechali sme i tie tak. Mysliac jablone a hrušky sú bez takých škodlivcov budujeme iba tie. Ale toho roku by ste to videli!! Hrušky ešte sú čisté ale jablôňky, až zle príde človeku keď to vidí! Nebudem ich šacovať na tisíce, to bych rátať malým počtom, na miliony je ich, tak že ohrožujú rozkvet našej kultúry. Preto sme boli nútení študovať povahu tohoto nepriateľa našich jabloniek a vynájsť spôsob ich ničenia. Tážal som sa zahradníkov čo tu robíť, ale títo iba experimentujú. Jedon radil studenou vodou striekať. Dobrý síce prostriedok, keď známo, že vsi sa množia v suchom počasí; nasledovne mokrú nemajú rady, tým menej studničnú chladnú vodu. Avšak toto ich nezničí, iba zastaví v rozmnožovaní. Iný radil striekať skalicovou tekutinou, ako sa vinič strieka, že vraj on to tiež robí. Proti hubám = peronospore dovolim, žeby to bol prostriedok i tu, ale či i vsi pohynú, to musíme teprv zkušať. V neistote obrátil som sa ja len na môjho Jablonovského, čo ten hovorí; aspoň budem mať vyzkuseňú zprávu. On opisuje aj rýchli vzrast tohoto hydu, ktorý podávam tu k poučeniu našich ovocinárov, aby nemeškali z ničením čiernych vsi na čerešniach a zelených vsi na stromoch iných druhov, nechcú-li, aby boli pozbavení krásneho ovocia, čo viac i samého stromu.
Pokrač.

Co nového vo svete.

Lev XIII.

Tráchnivé zprávy prichádzajú z večného mesta Rímu. Lev XIII. pápež, hlava cirkve ka-

tolickéj opúšťa svojich veriacich. Svetlo očí vyhása a starec 93-ročný ubiera sa na večnosť.

Dňa 5. júla sa stav zdravotný svätého otea premenil. Od tých čias len smutné chýry prichádzajú. Dľa lekárov mienky je katastrofa len otázkou niekoľko dní. Sústrast je všeobecná. Krásne vyjadril svoju sútrpnosť nemecký cisár Vilhelm. Práve bol na lodi „Hohenzollern“, keď obdržal zprávu o ťažkom stave pápeža. Ku modlitbe vyzval prítomných, lebo „svet potrebuje veľkých a dobrých ľudí.“

Poslednie sviatosti prijal v stolici sediac, do vôle božej odovzdaný. Požehnal prítomných, hovoriac: „toto je moje posledné požehnanie, miláčkovia moji blíž sa okamich, v ktorom sa s vami rozlúčim, blízo som ku večnosti.“

Lekáry využijú všetky prostriedky aby ho na živote udržali. Ku voľbe budúceho pápeža sa potrebné prípravy robia, i mená nástupcov zpomínajú, to sú ale len samé kombinácie, ktoré žiadneho pravého základu nemajú.

Čo nového doma.

Zmatok a neistota ešte ďalej trvá. Menšina Kossuthovej strany síce uznáva Františka Kossutha za svojho vodcu len že príklad jeho nenasleduje. Obštrukcia ešte vždy trvá, bár páni ablegáti pomáľu utekajú z Budapešti. Khuen Hederváry ministerpredseda bol tento týždeň vo Viedni u jeho Veličenstva referovať o politickom položení. Vôbec obraz budúcnosti je neistý, ministerpredseda chladnokrvne očúva reči obštrukcie.

— **Z dolnej Krupej.** Dňa 6. júla slávil dve naše najvytrvalejšie herečky *Maria Kotásek* a *Katerina Kubiček* svoj siatek. Boly to herečky výtečné, ktoré svoje úlohy s veľkým zdarom hraly. Náš spevokol utráť v nich veľmi dobré sily. Ku sňatku ich blahoželáme.

— **Z Kátova.** Minulú nedeľu bola u nás zriedkavá slávnosť. *P. Justin Sebesta* slávil kňazské prvotiny. Omša svatá bola v stánku pri kapličke postavenom. Reč zanimavú o povolaniu chudobných františkánov držal dr. L. Okánik dekan skalický. V dome rodičov p. primicianta boli ku veľkolepej hostine celá rodina a prítomní hostia pozvaní.

— **Pavel Žiška** kňaz arcibiskupa ostrihomského, ktorý svoje bohoslovecké štúdie na viedeňskej universite dokončil, náš spolurodák bude dňa 19. júliasa v Skalici vo farskom chráme sláviť svoje prvotiny.

— **Voľba polesného.** Od dávnych časov čujeme sa všetko obecnosť sťažovať na administrovanie našich hôr. Rôzne bájký kolujú od dávna. Tento týždeň 7. júla mestské zastupiteľstvo malo príležitosť poriadok si uviesť v manipulácii svojho najznačnejšieho majetku. A čo sme videli? Že práve tí, čo najlepšie vedia posudovať horlilí najviacej za starý slendrian. Občania zapamätajte si mená jejich. Ku tým ale 4 zastupiteľom mestským, ktorí pred voľbou reprezentácie písomne dali svoje „čestné“ slovo, sa pre nedostatok miesta až v budúcom čísle vrátíme.

Ktorí oslavovali voľbu? Pod týmto menom sme dostali dopis, ktorý ale neuvěříme, lebo tá vec je i tak celému obecnosťu známa.

Vseličo.

+ **Zo Šaština** nám píšu, že tam minulý týždeň pochovali Martina Karasz rod. z Holiča.

ktorému už len 4 mesiace chýbali do sta rokov. Nebohý sa narodil r. 1803, ako chlapec bol zamestnaný v holičskej porcelánovej továrni ktorá už dávno nejestvuje. Bol silný muž, prv chytený na vojnu, potom kapuš v Šaštine, neskorej sluha pri kancelárii. Od r. 1861 požíval penziu.

— **Pozor na sirky.** Vo Vajnórach 5. júla predvečer ktorýsi nedbalec roztrúsil sirky na ulici. Dvaja chlapei pozberali ich a utiahnu sa za bránu, počali ich zažihaf. Zábava netrvala dlho, naraz vybehne s hrozným krikom popálený na ulic. Za try hodiny skonak.

— **Vo Frajšťaku** zúril oheň viacrazy jedno po druhom. 24. júna pred obedom zhorely 3 domy, 28. v noci 5 domov. Zhoreli ďalej 2 kone 2 usípané a jedna krava. Bolo by sa pridusilo i jedno dieťa, keď by nebolo ochraneu: Ferdinanda Kramolis.

— **Kto nemá apetitu,** nech zkusí luhačovické kúpele. ty mu iste pomôžu. Videl som to vlastnými očima: dvom hodne „urodzeným“ pánom tiež nechutnalo. Prišli spolu do Luhačovic. Prvý deň ešte to nijak nešlo. Na druhý deň už snedli pol kačice. na tretí deň celú a na štvrtý — málo chybí dve. Konečne nabliadli, že nebude možná držať vždy taký pokrok, nuž vrátili sa domov. Odtiaľ je, že v Luhačoviciach kačice tak náhlo zlacnely.

Púť do Lurdu

a Paray-le-Moniala v jubilarnom roku pápeža Leva XIII. 1903

Z viac strán som bol požiadáný, bych aj toho roku viedol nábožnú púť do Lurdu. Odhodlal som sa k tomu a povedem púť túto.

Odechod zo Šaština 27. aug.

Návrat 11 septembra,

Smer cesty:

Viedeň, — Innsbruck, — Buchs, — Einsiedeln (zástavka) — Arth, — Luzern, — Bern, — Ženeva — Macon — Paray-le-Monial (zástavka) — Lyon — Tarascon — Certe — Toulouse — Lurd (4 dni a 4 noci) — Tarb — Certe — Lyon (zástavka) — Ženeva — Curych (zástavka) Buchs a — Innsbruck — Viedeň. —

Ceny:

Pre pútnikov I triedy 470 Kor.

„ „ II „ 250 Kor.

„ „ III „ 210 Kor.

V cenách týchto je zahrnuté:

- 1) Cesta z Prešporka a nazpät.
- 2) Celé zaopatrenie na zástavkách a v Lurde.
- 3) Bývanie a dovoz k železnici a od železnice.

Prihlášky prijíma duchovný vodca **Jozef Škarda**, prepošt dekan a farár v Šaštine (Sasvár, Nyitra megye) do 1-ho Augusta, ktorý obsírnejší program pošle na žiadosť.

Ku prihlasu pripojiť treba 20 korún, ostatné do 15-ho Augusta.

Prosím o čím rýchlejšie prihlásenie.

Sláva božiemu srdcu Ježišovemu.

Sláva nepoškrvnenej bl. Panne Marii!

Jozef Škarda

prepošt, dekan farár.

Pijáci vína POZOR!

Škodlivé účinky vína a iných liehovín na sliznicu žaludeční napravuje zo všetkých vod

NAJLEPŠIE

LUHAČOVSKÁ KYSELKA

Výtečná chuť **Krásne zbarvenie.**

Dostať v „Potravnom spolku“

Najlacnejšie môže dodať
UMELÉ HNOJIVÁ

Moderne zariadená

PRVNÍ MORAVSKA ROLNICKÁ TOVÁRNA AKCIOVA

na soustředěná hnojivá a lučebniny

v Přerově.

ktorá si svojimi osvedčenými superfosfáty získala po celej Morave najlepšieho mena.

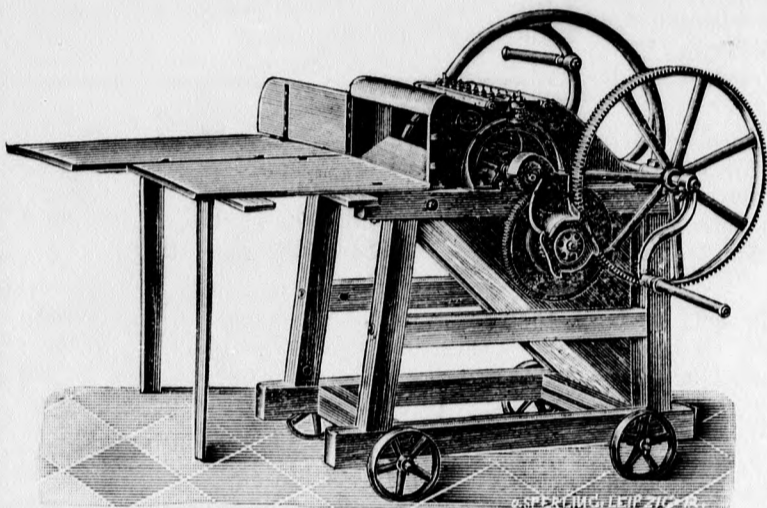
Ziadame slavné hospodárske družstvá, hospodárske spolky, obce, jakož i veľactených pánov veľkostatkárov a všetkých roľníkov, aby kupovali

UMELÉ HNOJIVÁ u závodu **rolnického**

Pícné vápno stále na sklade; za veľmi ľavnú cenu k dostániu.

Sklad máme: V Uh. Skalici, v Skalickom Gazdovsko potravnom spolku.

PÁNI HOSPODÁRI!

Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firm nám nepriateľských drahsie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti. Odporúčam svoje najnovšie:

Mlátačky s ocelovými guľčikovými ložiskami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné

Žentúre dňanajnovších modelov. Zlepšené rajtáre. Výborné sečkovice amerického a anglického systému. Triery. Struhadlá na burgiinu. Šrotovníky na zrnó. Stroje na siatie. Pluhy a brány. Stroje na rezanie kapusty. Mliečadlá na syr, borievky a hlinu. Železné mangle na prádlo, decimálne váhy a stroje na lámánie stromovej kôry pre garbiarov.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franco.

MICHAL TRESKON, fabrikant hospodarských strojov V BYTČI (Nagy Bittse.)

Každá sporivá gazdina

používa

KOLÍNSKEJ

Kávovej Prísady SO SOKOLOM

a docieľy tým výdatnej, chutnej a pekne zbarvenej kávy.

Továrny: v Kolíne a v Prostejove. (Morava.)

Jedira dielna na Morave pre výrobu huslí!

Josef Lidl, Brno, (Morava)
Zelný trh č. 11.
(ve vlastním domě)

Továrna výroba hudobných nástrojov.

Prisázný znalec c. k. zemského súdu.

Cenník na požiadanie zdarma.

Vývoz do všetkých dielov sveta.

Mám pre nás ľud trvanlivo zlacené a strieborne nahrobné križe železné! Znadpisom! dodavam za veľmi ľavné ceny na každé miesto Cintorína. Staré križe sa za ľavné ceny obnovujú.

v Uh. Skalici,
RUDOLF DETONY
Jezovítska ulica číslo 394.

Kostolné sviece,

pravé voskové, polvoskové,

stearinové hladké i kráslené,

stĺpky, sviečky obetné a

stromkové,

sviečky stearinové a parafínové tabulové,

vozové lampášové.

všetky druhy voskového zbožia,

tiež perník struhací,

a jemný zákuskový,

doporučuje najodbornejší závod kontinentu, firmy

V. Zbořil a syn

první moravská továrna na voskové

zbožie a perník.

v Bystřici pod Hostýnem (Morava.)

Založeno r. 1858.

Odborné vysvedbenie z L'ubiana, Maria Cell, Ml Boleelavi, Parize Dojenu Côte d' Or, Litomerie Práhy atd.

„Potravný Spolek“ v SKALICI

objednáva a má na predaj

VÁPNO

a

Ledek na striekanie vinohradov.

Marsnerové cukrovinky Šumive limonad bonbony a Zázvorové pivo vo veľkom Za tovarnie ceny franko.

Mydlo „Palacký“

je nejlepší český výrobek.

Práca ľabká účinnok prekvapujúci!

Prádko biele ko sňh!

Ján Vilimek,

továrň na mydla v LIPNIKU nad Bečvou. (Morava.)

Ve prospěch Ústřední Matice školské.

Humpolecké súkna

a lodny. Dámske lodny.

Módne látky oblekové, látky na svrchníky a haveloky, z čistej ovčej vlny v ľavných cenách odporučuje:

KAREL KOČIAN, súkenický a prvý zasielateľský obchod v Humpoleci.

Vzorky k nahľadnutiu zasielajú sa franco.